

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТРАНСПОРТНОЇ МЕДИЦИНИ:

навколишнє середовище; професійне здоров'я; патологія

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

Засновники: Український науково-дослідний інститут медицини транспорту Міністерства охорони здоров'я України та Фізико-хімічний інститут ім. О.В.Богатського Національної Академії наук України

№ 2 (76), 2024 р.

Заснований у серпні 2005 р.

Журнал є офіційним виданням Українського наукового товариства патофізіологів

Головний редактор д.м.н. А.І.Гоженко
Науковий редактор д.б.н. О.Г.Пихтєєва
Відповідальний секретар к.б.н. Д.В.Большой

The editor-in-chief A.I.Gozhenko
The scientific editor E.G.Pykhtieieva
The responsible secretary D.V.Bolshoy

Редакційна колегія

PhD П.Бартік (Словачія), PhD Н.С.Бадюк (Україна), д.м.н. Є.П.Белобров (Україна), PhD Е.А.Бормусова (Ізраїль), д.м.н. Р.С.Вастьянов (Україна), д.м.н. Л.І.Власик (Україна), д.м.н., чл.-кор. НАМНУ М.Р.Гжеготський (Україна), акад. НАМНУ, д.б.н. М.Я. Головенко (Україна), д.м.н. В.С.Гойдик (Україна), д.м.н. О.В.Горша (Україна), д.м.н. В.Жуков (Польща), д.м.н. С.В.Зябліцев (Україна), д.м.н. Л.А.Ковалевська (Україна), д.м.н., чл.-кор. НАМНУ М.О.Колісник (Україна), д.м.н. М.О. Клименко (Україна), д.б.н. І.А.Кравченко (Україна), д.м.н. Б.А.Насібуллін (Україна), д.м.н. Б.В.Панов (Україна), д.б.н. О.Г.Пихтєєва (Україна), д.м.н., чл.-кор. НАМНУ М.Г.Проданчук (Україна), д.б.н. Е.М.Псядло (Україна), д.м.н., М.С.Регеда (Україна), д.м.н., д.м.н. Р.Мускієта (Польща), д.м.н. А.Рзаєва (Азербайджан), д.м.н. І.В.Савицький (Україна), д.м.н. І.В.Сергета (Україна), д.м.н., акад. НАМНУ А.М. Сердюк (Україна), д.м.н. Д.Г.Ставрев (Болгарія), д.м.н. О.М.Стоянов (Україна), д.м.н. К.О.Талалаєв, д.б.н. Третьякова О.В., д.м.н. К.Ш.Шайсултанов (Казахстан), д.м.н. К.О.Шаріпов (Казахстан), PhD К.Л.Шафран (Великобританія), д.м.н. В.В. Шевляков (Білорусь), д.м.н. О.М.Шевченко (Україна), д.м.н. В.В.Шухтін (Україна), д.м.н., акад. НАМНУ О.П.Яворовський (Україна)

Editorial board

P.Bartik (Slovakia), N.S.Baduk (Ukraine), Ye.P.Belobroc (Ukraine), E.A. Bormusova (Israel), R.S.Vastyanov (Ukraine), L.I.Vlasik (Ukraine), M.R.Gzhegotzky (Ukraine), N.Ya.Golovenko (Ukraine), V.S.Gojdyk (Ukraine), O.V.Gorsha (Ukraine), V.Zhukov (Poland), S.V.Ziablits (Ukraine), L.A.Kovalevskaya (Ukraine), M.O.Kolosnyk (Ukraine), M.A.Klymenko (Ukraine), I.A.Kravchenko (Ukraine), B.A.Nasibullin (Ukraine), B.V.Panov (Ukraine), E.G.Pykhtieieva (Ukraine), N.G.Prodanchuk (Ukraine), E.M.Psiadlo (Ukraine), M.S. Regeda (Ukraine), R.Muszkietka (Poland), A.Rzayeva (Azerbaijan), I.V. Savytskyi (Ukraine), V.Sergeta (Ukraine), A.M.Serdyyuk (Ukraine), D.G.Stavrev (Bulgaria), O.M..Stoyanov (Ukraine), K.O. Talalaev (Ukraine), E.V.Tretyakova (Ukraine), K.Sh.Shaisultanov (Kazakhstan), K.O.Sharif (Kazakhstan), K.L.Shafran (Great Britain), V.V.Shevlyva (Belarus), Shevchenko O.M. (Ukraine), V.V.Shukhtin (Ukraine), O.P.Yavorovsky (Ukraine)

3

Адреса редакції:

вул. Канатна, 92, 65039, м. Одеса, Україна
Тел.: +380-50-988-98-94, +380-48-753-18-04
E-mail: med_trans@ukr.net

The address of editorial office:

Kanatnaya str., 92, 65039, Odessa, Ukraine
Phone: +380-50-988-98-94, +380-48-753-18-04
E-mail: med_trans@ukr.net

Журнал зареєстрований Держкомітетом по телебаченню та радіомовленню України
31 травня 2005 р. Свідоцтво: серія KB № 9901
ISSN 1818-9385 (print.), ISSN 1818-9393 (online)

The Journal is registered by the State Committee on TV and broadcasting of Ukraine
May 31, 2005. The certificate: series KB № 9901
ISSN 1818-9385 (print.), ISSN 1818-9393 (online)

Рукописи не повертаються авторам. Відповідальність за достовірність та інтерпретацію даних несуть автори статей. Редакція залишає за собою право скорочувати матеріали по узгодженню з автором.

Manuscripts are not returned to the authors. Authors bear all responsibilities for correctness and reliability of the presented data. Edition retains the right to reduce the size of the materials in agreement with the author.

Журнал внесений до переліку видань, у яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт з біології та медицини (Категорія «Б», наказ міністра науки і освіти України № 886 від 02.07.2020)
Журнал зареєстрований в міжнародній наукометричній базі Scopus (Польща)

Роботи, що представлені в цьому номері, рекомендовані до друку Редакційною колегією журналу після сліпого рецензування

Періодичність — 4 рази на рік
Передплатний індекс 95316
Адреси електронної версії:

<http://aptm.com.ua/>; <http://www.medtrans.com.ua/>; http://www.nbu.gov.ua/portal/Chem_Biol/Aptm/texts.html

© Науковий журнал „Актуальні проблеми транспортної медицини”, 2005 р.

Підписано до друку 29.06.2024 р. Гарнітура Pragmatica. Формат 64x90 / 8. Друк офсетний. Ум. печ. лист. 15,2.
Надруковано з готового макету в друкарні "ART-V". м. Одеса, вул. Комітетська, 24А.

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ТРАНСПОРТНОЙ МЕДИЦИНЫ:

окружающая среда; профессиональное здоровье; патология

НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ

Украинского научно-исследовательского
института медицины транспорта
Министерства здравоохранения Украины и
Физико-химического института
им. А.В.Богатского Национальной академии
наук Украины

№ 2 (76), 2024 г.

Основан в августе 2005 г.

4

Зміст:		Content:
Оглядові статті	7	Review Articles
НЕЙРОПРОТЕКТОРНІ ВЛАСТИВОСТІ КСЕНОНУ (огляд літератури) — Стрепетова О.В., Кулівець О.С., Ярославська С.М., Волошина Н.О., Сусак Я.М., Максименко М.В., Чабанович Н.Б., Хижняк К.А.	7	NEUROPROTECTIVE PROPERTIES OF XENON (review) — <i>Stryepetova O.V., Kulivec O.S., Yaroslavska S.M., Voloshina N.O., Susak Y.M., Maksimenko M.V., Chabanovich N.B., Hizhnyak K.A.</i>
НАПРЯМКИ ДОСЛІДЖЕНЬ НИЗЬКО-СТУПЕНЕВОГО ДИФУЗНОГО ХРОНІЧНОГО ЗАПАЛЕННЯ ЗА МАТЕРІАЛАМИ ПОРТФОЛІО NATURE — Клименко М.О.	17	RESEARCH DIRECTIONS OF LOW-GRADE DIFFUSE CHRONIC INFLAMMATION ACCORDING TO THE MATERIALS OF THE NATURE PORTFOLIO — <i>Klymenko M.O.</i>
МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ СОНЯЧНОЇ ДЕЗИНФЕКЦІЇ ПИТНОЇ ВОДИ — Мокієнко А.В., Гринзовський А.М.	27	METHODOLOGICAL BASICS OF SOLAR DISINFECTION DRINKING WATER — <i>Mokienko A.V., Hrynzovskiy A.M.</i>
СЕЧОВИНА: СУЧАСНІ УЯВЛЕННЯ ПРО ОБМІН ТА ФІЗІОЛОГІЧНУ РОЛЬ В ОРГАНІЗМІ ЛЮДИНИ — Квасницька О.Б., Гоженко А.І., Жуков В. А.	35	UREA: MODERN CONCEPTS ABOUT METABOLISM AND PHYSIOLOGICAL ROLE IN THE HUMAN BODY — <i>Kvasnytska O.B., Gozhenko A.I., Zukow W.</i>
Клінічні аспекти медицини транспорту	45	Clinical Aspects of Transport Medicine
КОНСЕРВАТИВНЕ ЛІКУВАННЯ ТЕНДИНОПАТІЙ ТА ЧАСТКОВИХ УШКОДЖЕНЬ РОТАТОРНОЇ МАНЖЕТИ ПЛЕЧА — Павличко Ю.Ю.	45	CONSERVATIVE TREATMENT OF TENDINOPATHY AND PARTIAL DAMAGE OF THE ROTATOR CUFF OF THE SHOULDER — <i>Pavlychko Yu.Yu.</i>
МЕТАБОЛІЧНА ТЕРАПІЯ В КОМПЛЕКСНОМУ ЛІКУВАННІ ІШЕМІЧНОЇ ХВОРОБИ СЕРЦЯ — Вастьянов Р.С., Медянка Ю.С., Ігнат'єв О.М., Клочко В.В.	49	METABOLIC THERAPY IN ISCHEMIC CARDIAC DISEASE COMPLEX TREATMENT — <i>Vastyanov R.S., Medyanka Yu.S., Ignatiev O.M., Klochko V.V.</i>
СТАТУС ВІТАМІНУ D У МОЛОДИХ ПАЦІЄНТОК З НАДМІРНОЮ МАСОЮ ТІЛА ТА ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ЛІПІДНИМ СПЕКТРОМ КРОВІ — Павлушинський Ю.М., Макаrchук О.М.	56	VITAMIN D STATUS IN YOUNG OVERWEIGHT PATIENTS AND ITS RELATION TO BLOOD LIPID SPECTRUM — <i>Pavlushynskiy Yu.M., Makarchuk O.M.</i>

Зміст:		Content:
НОРМАТИВНІ ПОКАЗНИКИ ТРИВАЛОСТІ САМОСТІЙНОГО ПЛАНУВАННЯ І ВИКОНАННЯ ЛІКАРЕМ-ОРТОДОНТОМ 3D-ДРУКУ МОДЕЛЕЙ ЩЕЛЕП В УМОВАХ КЛІНІКИ — <i>Номеровська О.Є., Горохівський В.Н.</i>	63	STANDARD DURATION INDICATORS OF AN ORTHODONTIST SELF-PLANNING AND TESTING OF JAWS 3D MODELS IN CLINIC — <i>Nomerovska O.E., Gorokhivskiy V.N.</i>
ВАГІТНІСТЬ У ЖІНОК ПІЗНЬОГО РЕПРОДУКТИВНОГО ВІКУ, ІНДУКОВАНА В ПРОГРАМАХ ДОНАЦІЇ ООЦИТІВ — <i>Ханча Ф.О., Носенко О.М.</i>	69	PREGNANCY IN WOMEN OF LATE REPRODUCTIVE AGE INDUCED IN OOCYTS DONATION PROGRAMS— <i>Khancha F.O., Nosenko O.M.</i>
МОРФОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА АБОРТИВНОГО МАТЕРІАЛУ ТА ПОСЛІДІВ У ЖІНОК З ВИЛІКУВАНИМ БЕЗПЛІДДЯМ НА ТЛІ СИНДРОМУ ГІПЕРПРОЛАКТИНЕМІЇ — <i>Носенко О.М., Мартиновська О.В.</i>	78	MORPHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF ABORTION MATERIALS AND AFTERBIRTHS IN WOMEN WITH CURED INFERTILITY ON THE BACKGROUND OF HYPERPROLACTINEMIA SYNDROME.— <i>Nosenko O. M., Martynovska O. V.</i>
МАРКЕРИ ЗАПАЛЕННЯ ПРИ ДЕГЕНЕРАТИВНО-ДИСТРОФІЧНИХ ЗМІНАХ ШИЙНОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА — <i>Храмцов Д.М., Ворохта Ю.М.</i>	88	MARKERS OF INFLAMMATION IN DEGENERATIVE-DYSTROPHIC CHANGES OF THE CERVICAL SPINE — <i>Khramtsov D.M., Vorokhta Y.M.</i>
Медицина катастроф	94	Emergency Medicine
ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТРАВМАТИЧНИХ ПОШКОДЖЕНЬ У ЦИВІЛЬНИХ ПОСТРАЖДАЛИХ В РЕЗУЛЬТАТІ СУЧАСНИХ БОЙОВИХ ДІЙ — <i>Гур'єв С.О., Танасієнко П.В., Деркач Р.В.</i>	94	COMPARATIVE CHARACTERISTICS OF TRAUMATIC INJURIES IN CIVILIAN CASUALTIES AS A RESULT OF MODERN COMBAT ACTIONS — <i>Guriev S.O., Tanasienko P.V., Derkach R.V.</i>
МЕДИЧНИЙ ЗАХИСТ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ БАКТЕРІОЛОГІЧНОЇ ЗБРОЇ. ПОВІДОМЛЕННЯ І — <i>Майданюк В.П., Якимець В.М., Печиборщ В.П., Якимець В.В., Печиборщ О.В., Гаєриченко Д.Г., Бабій В.П., Гончарова Л.В., Поспєлов О.М.</i>	101	MEDICAL PROTECTION WHEN BACTERIOLOGICAL WEAPONS USING. PART I — <i>Maidanyuk V.P., Yakimets V.M., Pechiborshch V.P., Yakimets V.V., Pechiborshch O.V., Gavrychenko D.G., Babiy V.P., Goncharova L.V., Pospelov O.M.</i>
Гігієна, епідеміологія, екологія	111	Hygiene, Epidemiology, Ecology
ГІГІЄНІЧНА ОЦІНКА ЯКОСТІ ПИТНОЇ ВОДИ ІЗ ДЖЕРЕЛ НЕЦЕНТРАЛІЗОВАНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ ДЕЯКИХ РАЙОНІВ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ — <i>Валькевич Д.В., Бабієнко В.В., Мокієнко А.В.</i>	111	HYGIENIC ASSESSMENT OF DRINKING WATER QUALITY FROM SOURCES OF NON-CENTRALIZED WATER SUPPLY SOME DISTRICTS OF THE ODESSA REGION 111 <i>Valkevich D.V., Babienko, V.V., 1Mokienko A.V.</i>
ДЕЗІНФЕКТОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НЕСПЕЦИФІЧНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ГНІЙНО-СЕПТИЧНИХ ІНФЕКЦІЙ В ОБЛАСТІ ХІРУРГІЧНОГО ВТРУЧАННЯ — <i>Морозова Н.С., Подаваленко А.П., Коробкова І.В., Головчак Г.С., Попов О.О., Лях С.І.</i>	117	DISINFECTION ASPECTS OF NONSPECIFIC PROPHYLAXIS OF PURULENT-SEPTIC INFECTIONS IN THE FIELD OF SURGICAL INTERVENTION — <i>Morozova N.S., Podavalenko A.P., Korobkova I.V., Golovchak G.S., Popov O.O., Lyakh S.I.</i>